

## האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

גישות דידיקטיות בהוראת תרבות יהודית - ישראלית - 10107

תאריך עדכון אחרון 13-09-2023

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תכנית "רביבים"

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר פנינה שור

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: [pninaschur@gmail.com](mailto:pninaschur@gmail.com)

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי ג, 12.00

מורי הקורס:

### תאור כללי של הקורס:

תרבות יהודית ישראלית, הינו מקצוע חדש יחסית במערכת הממלכתית ובמסגרת תכנית רביבים, מתנסים התלמידים בשנה ב' בהוראתו. השליש הראשון של הקורס יוקדש לרקע: התפתחות החינוך העברי והיחס ללימודי היהדות בו, החל מראשית המאה ה-20 ועד לועדת שנהר בשנות ה-90. השליש השני יוקדש להתפתחות המקצוע וסוגיות דידקטיות על בסיס בניית שיעורים בגישת ההוראה הקשובה ואשר עוסקים בלוח השנה. השליש האחרון יוקדש לשאלה של מי התרבות היהודית ישראלית הנלמדת ובסוגיית השיח הפוליטי והשיח הערכי וההתמודדות איתו בכיתה.

### מטרות הקורס:

מטרות הקורס:

1. היכרות עם המקצוע החדש "תרבות יהודית ישראלית", הרקע לשילובו במערכת הממלכתית והעקרונות הפדגוגיים בהוראתו.
2. חשיפת התלמידים לדילמות מרכזיות בהוראת המקצוע.
3. היכרות והתנסות עם גישת ההוראה הקשובה תוך בניית שיעורים המבוססים על תכני המקצוע
4. היכרות עם חומרי לימוד הנלמדים במסגרת המקצוע.

### תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסיומו של קורס זה הסטודנטים יבינו את מהותו ואופיו של המקצוע תרבות יהודית ישראלית הסטודנטים יוכלו לבנות שיעור על פי גישת ההוראה הקשובה

דרישות נוכחות (%) :

80%

שיטת ההוראה בקורס: קורס בעל אופי סדנאי. דיון והוראת עמיתים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- הבסיס האידיאולוגי לפיתוח המקצוע מחוק חינוך ממלכתי ועד ועדת שנהר
- המתווה להוראת תרבות ישראל
- גישות שונות בחומרי למידה
- לוח השנה היהודי-ישראלי כנושא מרכזי במקצוע וכיצד משתקפים בו עקרונותיו
- בין חינוך פוליטי, וחינוך אידיאולוגי
- הרקע התרבותי המגוון של תלמידי המערכת הממלכתית כמרכיב מרכזי בהוראת המקצוע
- הוראה מושגית
- הוראה דינמית

חומר חובה לקריאה:

1. ברינקר, מ' (2006). "הלימודים היהודיים בישראל מנקודת ראות ליברלית-חילונית", בתוך: פוקס ש', שפיר י', מרום ד' (עורכים), מדברים חזון, כתר הוצאה לאור וקרן מנדל. עמ' 106-136
2. דו"ח שנהר. (1994). עם ועולם, תרבות יהודית בעולם משתנה, המלצות הוועדה לבדיקת לימודי היהדות בחינוך הממלכתי, משרד החינוך והתרבות.
4. המתווה להוראת תרבות ישראל, משרד החינוך 2007, 2010
5. ידגר, י' וליבמן, י' צ' (2007). "מעבר לדיכטומיה "דתי-חילוני": המסורתיים בישראל" בתוך: כהן, א', בן-רפאל, א', בראלי, א', יער, א' (עורכים) ישראל והמודרניות- למשה ליסק ביובלו, ירושלים: יד יצחק בן צבי. עמ' 337-366
6. כהן, א' ה' ועמיתים (2008). זהות יהודית, ערכים ופנאי עולמם של תלמידים ותלמידות ישראלים בבתי ספר תיכוניים ממלכתיים, מרכז קלמן לחינוך יהודי ובית הספר לחינוך ע"ש חיים וגואן קונסטנטינר, אוניברסיטת ת"א. עמ' 7-48
7. לייבוויץ, י' (תשל"ו). יהדות עם יהודי ומדינת ישראל, הוצאת שוקן, עמ' 88-97
8. לם, צ' (2000). "הבסיסים האידיאולוגיים של לימודי היהדות בחינוך הישראלי", בתוך: הרפז, י' (עורך): לחץ והתנגדות בחינוך, ספרית הפועלים. עמ' 297-325
9. צמרת, צ' (1997). "עשר שנות חינוך" בתוך: צמרת צ' ויבלונקה ח' (עורכים): העשור הראשון תש"ח תשי"ח, יד בן צבי ירושלים. עמ' 123-136
10. קלדרון, ר' (2008). "הדיאלוג התלמודי: על הדינמיקה ומרחבי ההשפעה ביחסי מורה ותלמיד" בתוך: אלוני, נ' (עורך) דיאלוגים מעצימים בחינוך הומניסטי, הוצאת הקיבוץ המאוחד, עמ' 111-125
11. שביד, א' (1998). ספר מחזור הזמנים-משמעותם של חגי ישראל, עם עובד. תפיסה כללית עמ' 11-35
12. שור, י. (2019). אומנות ההוראה הקשובה: מסע דיאלוגי המקדם הבנה. תל אביב, מכון מופ"ת (עמ' 109 - 139)
13. שור, פ. (2012). תרבות ישראל: דינמיקה של מקצוע בהתהוות, בתוך חמו ודרור (עורכים): שבילים בחינוך יהודי פלורליסטי, מכון מופת, עמ' 209-230

חומר לקריאה נוספת:

1. לם, צ' (2000). "דפוסים מסורתיים ותהליכי מודרניזציה ביהדות" בתוך: הרפז, י' (עורך): לחץ והתנגדות בחינוך, ספרית הפועלים. עמ' 155-174
3. ידגר, י' (2012). מעבר לחילוניות, מסורתיות ובקורת החילוניות בישראל, מכון ואן ליר והקיבוץ המאוחד.
4. שוהם, ח' (2013). "מסורת עכשו", בתוך: "מקור ראשון" מוסף שבת, א' סיון תשע"ג, 10.5.2013

---

5. שבייד, א' (1998)). ספר מחזור הזמנים-משמעותם של חגי ישראל, עם עובד. חג הפסח עמ' 172-142, חג השבועות עמ' 260-239

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 80 %  
אחר 20 %

מידע נוסף / הערות: